

فصل بیست و دوم

حسابهای اقتصادی

سفید

(بدون سر صفحه)

تحت کنترل و مسئولیت یک واحد نهادی، به منظور تولید کالاها و خدمات دیگر انجام می گیرد. **تولید اقتصادی از دیدگاه حساب های اقتصادی:** حد و مرز تولید در سیستم حساب های اقتصادی، محدودتر از حد و مرز کلی آن است. به دلایلی آن دسته از فعالیت های انجام شده توسط خانوارها که خدمات شخصی خانگی را برای مصرف نهایی خود تولید می کنند. در سیستم حساب های اقتصادی تولید محسوب نمی شود.

واحد نهادی: موجودیتی اقتصادی است که با استفاده از حقوق خود، قابلیت تملک دارایی ها، تقبل بدهی ها و اشتغال به فعالیت های اقتصادی و مبادله با سایر موجودیت ها را دارد و میتواند مجموعه کاملی از حساب ها، از جمله ترازنامه ی دارایی ها و بدهی های مربوط به خود را تهیه کند. واحد نهادی در قالب پنج بخش زیر طبقه بندی می شوند.

- ۱- شرکت های مالی
- ۲- شرکت های غیر مالی
- ۳- دولت
- ۴- موسسات غیر انتفاعی در خدمت خانوارها
- ۵- خانوار

کالاها: اشیایی فیزیکی هستند که برای آن ها تقاضا و امکان ایجاد حق مالکیت، وجود دارد و مالکیت آنها می تواند از طریق مبادله در بازار، از یک واحد نهادی به واحد نهادی دیگر منتقل شود. **خدمات:** ستانده های ناهمگنی هستند که تولید آن ها بر اساس سفارش انجام می گیرد. خدمات دارای موجودیت مستقلی نیستند که امکان ایجاد

داده های حساب های اقتصادی برای اولین بار قبل از انقلاب اسلامی توسط مشاوران خارجی و با استفاده از روش های غیر مستقیم برای تهیه برخی از حساب های منطقه ای صورت گرفته است که نمی تواند به عنوان یک اقدام جدی در این زمینه تلقی شود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی فعالیت های موردی و مقطعی در بعضی از مناطق آغاز شد در سال ۱۳۷۷ به علت محدودیتهای اعتباری و نیز امکانات و ظرفیت های کارشناسی ۶ استان تحت پوشش طرح تهیه حساب های منطقه ای قرار گرفتند و از سال ۱۳۷۹ در مرحله سوم اجرای حساب های منطقه ای کل استان های کشور را در برگرفت تا به این ترتیب در پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کلیه استان ها حداقل دو بار حساب تولید استان را تهیه کرده و آمادگی استفاده از اطلاعات دقیق این حساب ها در برنامه چهارم را داشته باشند.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

تولید اقتصادی: فرآیندی است که با استفاده از داده های نیروی کار، سرمایه، کالاها و خدمات

حق مالکیت بر آنها وجود داشته باشد. خرید و فروش خدمات از تولید آنها جدا نیست و این دو فرآیند همزمان صورت می گیرد.

مصرف واسطه: مصرف واسطه عبارت از ارزش کالاها و خدماتی است که به صورت داده‌های یک فرآیند تولید در آن فرآیند، مصرف می‌شوند، به استثنای مصرف دارایی‌های ثابت که به عنوان مصرف سرمایه ثابت ثبت می شود.

ستانده: ستانده، مجموع کالاها و خدماتی است که در یک واحد تولیدی تولید شده و برای استفاده در خارج از آن واحد در دسترس قرار می‌گیرد. کالاها و خدماتی که در یک واحد در یک دوره حسابداری معین تولید و در همان دوره در دیگر فرآیندهای تولید آن واحد مصرف می‌شود ستانده آن واحد را تشکیل نمی‌دهد. به این مفهوم ستانده با مفهوم محصول که حاصل فرآیند تولید است متفاوت می باشد. در سیستم حساب‌های ملی سال ۱۹۹۳، ستانده کالاها و خدمات به سه دسته کلی تقسیم می شود. ستانده بازاری، ستانده تولید شده برای خود مصرفی نهایی و ستانده غیربازاری.

محصول ناخالص داخلی: محصول ناخالص داخلی به عنوان یکی از کمیت‌های مهم اقتصاد کلان، معیاری برای اندازه‌گیری تولید و نشانگر نتیجه نهایی فعالیت اقتصادی واحدهای تولیدی مقیم یک کشور در یک دوره زمانی معین است. محصول ناخالص داخلی به سه روش تولید، هزینه و درآمد محاسبه می شوند.

درآمد ملی: مجموع درآمدهای تخصیص یافته به بخش‌های نهادی است.

حساب تولید: حساب تولید به منظور دستیابی به ارزش افزوده طراحی شده است که یکی از کمیت‌های تراز کننده مهم در سیستم حساب‌های ملی است. در نتیجه این حساب کلیه مبادلات مربوط به فرآیند تولید را در بر نمی‌گیرد، بلکه فقط حاصل تولید (ستانده) و مصرف کالاها و خدمات برای تولید (مصرف واسطه) را شامل می‌شود.

ارزش افزوده: محاسبه ارزش افزوده به منظور پرهیز از احتساب مضاعف صورت می‌گیرد. به این معنی که ارزش کالاها و خدماتی که به عنوان داده‌های واسطه یک فعالیت بکار گرفته می‌شود بنوبه خود ستانده یک فرآیند تولید بوده و لازم است از ستانده این فعالیت کسر شود تا ارزش افزوده آن بدست آید. به این ترتیب ارزش افزوده ناخالص عبارت از ارزش ستانده منهای ارزش مصرف واسطه است. ارزش افزوده خالص عبارت از ارزش افزوده ناخالص منهای مصرف سرمایه ثابت است. ارزش افزوده یکی از کمیت‌های کلان اقتصادی است که حاصل حساب تولید و کمیت تراز کننده این حساب است.

جبران خدمات کارکنان: جبران خدمات کارکنان عبارت از کل اجرت نقدی و غیر نقدی قابل پرداخت توسط بنگاه به کارکنان خود برای جبران کار انجام شده در یک دوره حسابداری معین است. جبران خدمات کارکنان بر اساس تعلق گرفتن ثبت می شود. یعنی اجرت نقدی یا غیرنقدی است که کارکن در مقابل کار انجام داده شده در دوره مورد نظر مستحق دریافت آن می‌شود، اعم از اینکه این اجرت قبل از انجام کار یا همزمان با آن

یا بعد از آن پرداخت شده باشد. جبران خدمات کارکنان، کار داوطلبانه را که در مقابل آن پرداختی صورت نگرفته باشد در بر نمی‌گیرد.

یارانه (سوبسید): یارانه، پرداخت های جاری و بلاعوض واحدهای دولتی به بنگاه های اقتصادی است که بر اساس میزان فعالیت های تولیدی آنها و یا مقدار یا ارزش کالاها یا خدمات تولید شده، فروخته شده یا وارد شده توسط آنها تعیین میشود. یارانه ممکن است بر تولیدات داخلی یا بر کالاهای وارد شده تعلق گیرد.

مالیات ها: مالیات ها، پرداخت های اجباری و بلاعوض واحدهای نهادی به دولت است که به صورت نقدی و غیر نقدی انجام می گیرد. اطلاق صفت بلاعوض به مالیات ها از این جهت است که دولت در مقابل دریافت مالیات از یک واحد نهادی، خدمتی را به صورت فردی به آن ارائه نمی کند، هر چند که با دریافت مالیات منابع مالی خود را

افزایش داده و با استفاده از این منابع، کالاها و خدماتی را برای سایر واحدها اعم از تک تک افراد یا کل جامعه فراهم آورد.

مالیات بر تولید و واردات: عبارت از مالیاتی که بر کالاها و خدمات در زمانی که تولید شده اند، فروخته شده اند یا به مصارف دیگری رسیده اند و یا هنگام عبور از مرزهای گمرکی یا مرزهای اقتصادی به کالا و یا خدمات تعلق گرفته است. این نوع مالیات همچنین شامل مالیات تعلق گرفته بر خدماتی است که توسط تولیدکنندگان غیر مقیم به واحدهای نهادی مقیم ارائه می شود نیز تعلق می گیرد.

مالیات بر تولید و واردات به دو گروه جزئی تر تقسیم می شوند.

۱- مالیات بر محصول

۲- مالیات های بر تولید

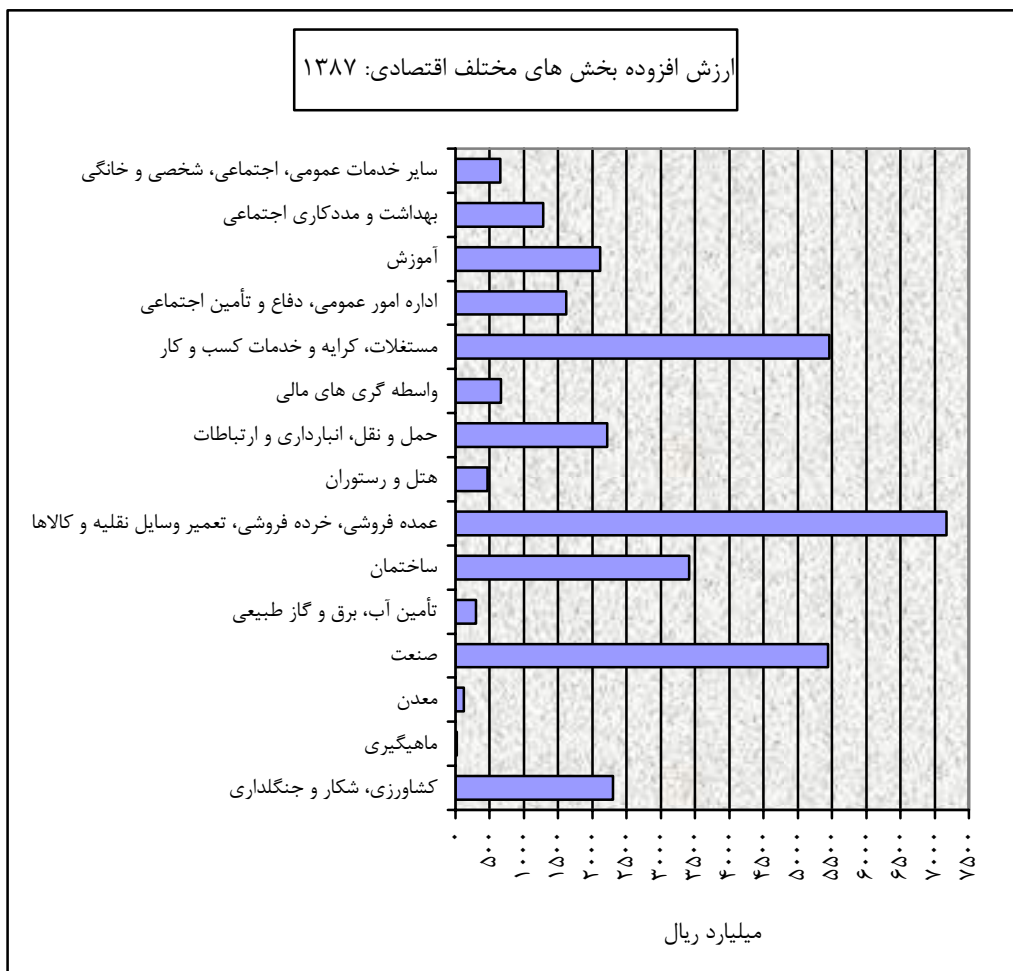
۲۲-۱- ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی استان قم (۱)

شرح	۱۳۸۰	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷
ارزش افزوده	۷۳۴۹/۶	۱۵۲۲۵/۴	۱۸۰۶۷/۳	۲۱۴۸۰/۶	۲۷۲۴۰/۷	۳۳۲۴۷/۱
کشاورزی ، شکار و جنگلداری	۸۲۳/۲	۱۲۸۳/۲	۱۳۵۴/۹	۱۷۰۸/۶	۲۰۴۲/۲	۲۲۹۷/۰
ماهیگیری	۰/۷	۴/۰	۳/۵	۶/۳	۹/۱	۱۴/۸
معدن	۴۶/۳	۵۳/۴	۱۰۰/۵	۱۱۷/۴	۲۱۸/۳	۱۲۴/۲
صنعت	۹۵۸/۰	۳۲۴۴/۳	۳۴۸۳/۰	۴۲۹۲/۲	۴۸۴۷/۶	۵۴۴۶/۳
تأمین آب ، برق و گاز طبیعی	۱۱۴/۰	۱۶۷/۰	۱۶۳/۸	۱۹۰/۶	۲۵۳/۳	۳۰۰/۳
ساختمان	۴۰۶/۷	۱۱۰۵/۴	۱۵۱۲/۴	۱۸۷۴/۵	۲۶۴۰/۸	۳۴۱۲/۵
عمده فروشی ، خرده فروشی ، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۷۲۰/۳	۳۲۶۰/۳	۳۸۶۹/۶	۴۶۴۳/۰	۵۹۴۸/۳	۷۱۶۹/۴
هتل و رستوران	۱۲۵/۲	۲۳۰/۳	۲۵۳/۶	۳۲۳/۶	۴۲۲/۰	۴۶۴/۷
حمل و نقل ، انبار داری و ارتباطات	۴۲۷/۸	۸۹۲/۶	۱۰۹۶/۶	۱۳۵۸/۸	۱۷۵۰/۱	۲۲۱۴/۰
واسطه گری های مالی	۱۰۰/۸	۲۷۴/۵	۳۷۵/۴	۴۶۲/۴	۵۶۴/۱	۶۶۶/۲
مستغلات ، کرایه و خدمات کسب و کار اداره امور عمومی ، دفاعی و تأمین اجتماعی	۱۰۵۰/۷	۲۰۴۸/۴	۲۴۲۴/۶	۲۹۲۶/۹	۴۲۵۸/۴	۵۴۶۳/۰
آموزش	۴۲۴/۶	۷۴۸/۳	۸۵۵/۵	۹۵۲/۲	۱۲۵۰/۷	۱۶۲۱/۲
بهداشت و مدد کاری اجتماعی	۳۱۳/۹	۶۲۷/۲	۱۰۸۲/۲	۱۳۸۴/۹	۱۴۹۶/۴	۲۱۱۱/۱
سایر خدمات عمومی ، اجتماعی ، شخصی و خانگی	۴۲۱/۹	۶۷۶/۶	۷۹۱/۷	۸۵۶/۱	۱۰۴۷/۹	۱۲۸۵/۷
خالص مالیات بر واردات	۴۱۵/۷	۶۰۹/۸	۶۹۹/۹	۳۸۳/۳	۴۹۱/۶	۶۵۶/۶
مالیات بر واردات	۳۳/۷	۱۱۹/۸	-۵۰/۱	-۴۳/۳	۳۵۰/۲	۱۷۷/۴
یارانه بر واردات	۰	۰	۰	۰	۰	۰
محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار ..	۷۳۸۳/۳	۱۵۳۴۵/۲	۱۸۰۱۷/۲	۲۱۴۳۷/۴	۲۷۵۹۰/۹	۳۳۴۲۴/۵

۱- تمامی اطلاعات توسط مرکز آمار ایران بازنگری و اصلاح شد.

مأخذ- مرکز آمار ایران

نمودار شماره (۱-۲۲)

منبع: جدول شماره (۱-۲۲)

۲۲-۲ - ستانده بخش های اقتصادی استان قم^(۱) (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۸۰	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷
ستانده	۱۲۵۰۸/۸	۲۷۱۷۴/۵	۳۰۸۸۹/۲	۳۸۵۱۰/۰	۴۸۰۱۸/۸	۵۸۲۰۱/۷
کشاورزی ، شکار و جنگلداری	۱۵۵۴/۰	۲۵۷۷/۱	۲۸۷۲/۸	۳۷۳۲/۳	۴۳۷۶/۵	۵۲۴۶/۳
ماهگیری	۱/۰	۶/۹	۵/۷	۹/۹	۱۴/۴	۲۳/۳
معادن	۶۰/۰	۶۸/۵	۱۱۸/۳	۱۴۲/۱	۲۵۲/۶	۱۶۹/۹
صنعت	۳۱۲۹/۱	۹۳۴۲/۵	۹۲۷۳/۵	۱۲۸۰۶/۶	۱۴۸۰۱/۰	۱۶۶۲۳/۶
تأمین آب ، برق و گاز طبیعی	۱۸۷/۶	۳۳۰/۶	۳۸۸/۸	۳۶۵/۷	۴۳۹/۳	۵۱۵/۸
ساختمان	۱۰۰۷/۰	۲۷۸۰/۰	۳۵۶۱/۰	۴۳۸۳/۸	۶۰۴۶/۴	۷۸۰۸/۴
عمده فروشی ، خرده فروشی ، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۹۹۰/۸	۳۷۶۶/۲	۴۶۵۰/۲	۵۶۶۷/۹	۷۲۸۷/۰	۸۷۵۱/۳
هتل و رستوران	۲۴۰/۹	۴۸۱/۶	۵۴۷/۹	۷۰۶/۱	۹۲۷/۴	۱۱۰۷/۲
حمل و نقل ، انبار داری و ارتباطات	۶۱۱/۹	۱۲۲۳/۷	۱۵۸۱/۰	۱۹۲۵/۴	۲۴۸۰/۱	۳۱۶۷/۴
واسطه گری های مالی	۱۲۶/۰	۳۴۵/۰	۴۵۸/۳	۵۸۲/۸	۷۲۳/۶	۸۹۱/۷
مستغلات ، کرایه و خدمات کسب و کار	۱۲۸۷/۱	۲۴۳۸/۱	۲۸۸۳/۸	۳۶۲۲/۹	۵۱۳۴/۶	۶۶۱۲/۱
اداره امور عمومی ، دفاعی و تأمین اجتماعی	۵۴۰/۷	۱۰۱۷/۵	۱۱۰۷/۵	۱۲۳۱/۴	۱۵۹۲/۵	۲۰۸۰/۴
آموزش	۳۶۶/۸	۷۳۶/۱	۱۲۳۳/۱	۱۵۶۲/۲	۱۷۳۷/۸	۲۴۲۰/۷
بهداشت و مدد کاری اجتماعی	۵۳۹/۷	۸۶۹/۱	۱۰۲۸/۴	۱۲۳۲/۷	۱۵۱۰/۱	۱۸۵۳/۲
سایر خدمات عمومی ، اجتماعی ، شخصی و خانگی	۸۶۶/۱	۱۱۹۱/۷	۱۱۷۸/۷	۵۳۸/۳	۶۹۵/۵	۹۳۰/۴

۱- تمامی اطلاعات توسط مرکز آمار ایران بازنگری و اصلاح شد.

مأخذ- مرکز آمار ایران

۳-۲۲- مصرف واسطه بخش های اقتصادی استان قم ^(۱) (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۸۰	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷
..... مصرف واسطه	۵۱۵۹/۲	۱۱۹۴۹/۱	۱۲۸۲۱/۹	۱۷۰۲۹/۳	۲۰۷۷۸/۱	۲۴۹۵۴/۷
..... کشاورزی ، شکار و جنگلداری	۷۳۰/۸	۱۲۹۳/۹	۱۵۱۷/۹	۲۰۲۳/۷	۲۳۳۴/۳	۲۹۴۹/۴
..... ماهیگیری	۰/۴	۲/۹	۲/۲	۳/۶	۵/۳	۸/۵
..... معدن	۱۳/۷	۱۵/۱	۱۷/۸	۲۴/۷	۳۴/۳	۴۵/۷
..... صنعت	۲۱۷۱/۱	۶۰۹۸/۲	۵۷۹۰/۵	۸۵۱۴/۳	۹۹۵۳/۴	۱۱۱۷۷/۳
..... تأمین آب ، برق و گاز طبیعی	۷۳/۵	۱۶۳/۶	۲۲۵/۰	۱۷۵/۲	۱۸۶/۰	۲۱۵/۵
..... ساختمان	۶۰۰/۳	۱۶۷۴/۶	۲۰۴۸/۶	۲۵۰۹/۳	۳۴۰۵/۶	۴۳۹۵/۹
عمده فروشی ، خرده فروشی ، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۲۷۰/۵	۵۰۵/۸	۷۸۰/۶	۱۰۲۴/۹	۱۳۳۸/۷	۱۵۸۱/۹
..... هتل و رستوران	۱۱۵/۸	۲۵۱/۳	۲۹۴/۴	۳۸۲/۵	۵۰۵/۴	۶۴۲/۵
..... حمل و نقل ، انبار داری و ارتباطات	۱۸۴/۲	۳۳۱/۱	۴۸۴/۴	۵۶۶/۶	۷۳۰/۰	۹۵۳/۴
..... واسطه گریهای مالی	۲۵/۳	۷۰/۴	۸۲/۸	۱۲۰/۴	۱۵۹/۵	۲۲۵/۵
..... مستغلات ، کرایه و خدمات کسب و کار	۲۳۶/۴	۳۸۹/۷	۴۵۹/۲	۶۹۶/۰	۸۷۶/۲	۱۱۴۹/۱
اداره امور عمومی ، دفاعی و تأمین اجتماعی	۱۱۶/۱	۲۶۹/۳	۲۵۲/۱	۲۷۹/۲	۳۴۱/۸	۴۵۹/۲
..... آموزش	۵۲/۹	۱۰۸/۹	۱۵۱/۰	۱۷۷/۴	۲۴۱/۴	۳۰۹/۵
..... بهداشت و مدد کاری اجتماعی	۱۱۷/۸	۱۹۲/۵	۲۳۶/۸	۳۷۶/۵	۴۶۲/۲	۵۶۷/۵
..... سایر خدمات عمومی ، اجتماعی ، شخصی و خانگی	۴۵۰/۵	۵۸۱/۸	۴۷۸/۸	۱۵۵/۰	۲۰۳/۹	۲۷۳/۸

۱- تمامی اطلاعات توسط مرکز آمار ایران بازنگری و اصلاح شد.

مأخذ- مرکز آمار ایران

سفید

(بدون سر صفحه)